

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо надання безоплатної правової допомоги (реєстр. № 4587 від 4 травня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 6 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо надання безоплатної правової допомоги (реєстр. № 4587 від 4 травня 2016 року), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснюальною запискою до Законопроекту, він розроблений Міністерством юстиції України для забезпечення стабільного фінансування системи надання безоплатної правової допомоги через гарантування вчасного залучення належних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів.

Для досягнення цієї мети суб'єктом законодавчої ініціативи пропонується внести зміни до положень Бюджетного кодексу України та віднести видатки на надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги до видатків відповідних бюджетів.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з наступного.

У Конституції України визначається, що Україна є соціальною, правою державою (стаття 1), права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти

приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, основи соціального захисту (пункт 1, 6 частини першої статті 92).

Відповідно до частини першої статті 59 Основного Закону України кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно.

Згідно статті 95 Конституції України виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Система безоплатної правової допомоги створена на виконання низки зобов'язань України перед Радою Європи та сприяє дотриманню Україною низки прав людини та основоположних свобод, у тому числі права на правову допомогу, визначених міжнародними конвенціями.

Право на правову допомогу є конституційно-правовим обов'язком держави та міжнародно-правовим зобов'язанням України відповідно до положень Загальної декларації прав людини (стаття 7), Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (пункт с) частини третьої статті 6), Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (пункт д) частини третьої статті 14), Резолюції 1466 (2005) Парламентської Асамблей Ради Європи «Про виконання обов'язків та зобов'язань Україною», яка закликає органи влади України «покращити доступ до правосуддя шляхом запровадження системи безоплатної правової допомоги у відповідності до стандартів Ради Європи та практики Європейського Суду з прав людини» (п.13.13).

Підкомітет ООН з попередження катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання рекомендував Україні, як державі-учасниці зробити своїм пріоритетом зміцнення системи правової допомоги, з тим щоб вона володіла необхідними кадровими і фінансовими ресурсами і була в змозі забезпечити належний правовий захист всіх осіб, фактично позбавленим волі, і в невідкладному порядку - особам, які перебувають в попередньому укладанні, особливо неповнолітнім.

Згідно Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 у справі щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) право кожного на правову допомогу треба розуміти як гарантовану державою можливість будь-якій особі незалежно від характеру її правовідносин з державними органами, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, юридичними та фізичними особами вільно, без неправомірних обмежень отримувати допомогу з юридичних питань в обсязі і формах, як вона того потребує (пункт 1 резолютивної частини).

Зважаючи на зазначене, а також те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є

прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо надання безоплатної правової допомоги (реєстр. № 4587 від 4 травня 2016 року), поданий Кабінетом Міністрів України, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ